

Projekt odstartujeme začátkem podzimu, tedy v době sklizně mnoha polních plodin. Polní plodiny jsou kulturní rostliny pěstované na polích, jako je obilí, luštěniny (např. hrách, fazole) nebo olejnin (např. řepka olejka, dýně). Dříve se děti často sklizně přímo účastnily. To se ale hodně změnilo, dnes už jen málo dětí zažilo, jak se na poli sklízí brambory. V dnešní době proto už není samozřejmostí, že děti ví, které plodiny se pěstují u nás a které se dovážejí z dalekých zemí. Otázka původu potravin na našem stole se bude během projektového roku opakovaně řešit v různých souvislostech. Na úvod ale zaměříme naši pozornost přímo na školku, abychom začali tím, co se nás bezprostředně týká a co souvisí s naším regionem.

TIP: Při všech aktivitách myslete na alergie.

Impulz pro tým

Náš projektový strom

Potřebujeme strom nebo flipchartovou tabuli / velký arch papíru, fixy

Kompetence klíčová kompetence komunikační

Popis činnosti Na začátku každého projektu je nezbytné zmapovat výchozí situaci. Jak se téma výživy, konkrétně trvale udržitelného stravování, týká našeho pracovního kolektivu? Jakou roli hraje strava v každodenní pedagogické praxi v naší mateřské školce? Co a kde můžeme jako tým ovlivnit? Odpovědi na tyto otázky si znázorníme pomocí kreativní myšlenkové mapy v podobě stromu. U kořenů zaznamenejme, co už je v souvislosti se stravováním pevnou součástí každodenního chodu školky. U kmene poznamenejme osoby a subjekty, které mohou náš projekt svými dovednostmi či činnostmi obohatit a které bychom rádi zapojili – vedle týmu školky, dětí a rodin i regionální partnery (např. farmu v okolí, obchod s nebalenými potravinami v obci apod.). Do větví napíšeme všechny velké tematické okruhy, kterým se chceme během roku věnovat. K jednotlivým větvíčkám a listům uvedeme podrobnější návrhy. Projektový strom můžeme udělat z opravdového stromu, který roste na zahradě školky, nebo ho namalovat ve sborovně. Strom se bude během školního roku rozrůstat tím, jak se budou návrhy konkretizovat a doplňovat.

Vedle nápadů, které vzešly od pedagogů a pedagožek MŠ, je samozřejmě také důležité zjistit a zohlednit přání, zájmy a představy samotných dětí a nechat je, aby jako hlavní aktéři projektu jeho průběh a vývoj spoluurčovaly. Úplně na začátek se velmi dobře hodí sezónní kalendář, který se bude v průběhu projektového roku rozšiřovat a bude názorně dokumentovat průběh všech aktivit. Sezónních kalendářů existuje celá řada, např. jako plakáty, brožurky nebo pracovní listy. Když si ale děti kalendář vyrobí samy, budou se tématem zabývat mnohem intenzivněji a o to více se s ním i ztotožní. Sezónní kalendář v podstatě sleduje následující cíle: přiblížit se alespoň o kousek přirozenému rytmu přírody a přizpůsobit se mu; uvědomit si, kdy mají ty nebo ony potraviny svou sezónu; získat vědomosti o tom, co kdy roste a dozrává. Zároveň klademe i důraz na regionální původ potravin.

Vyrobíme si vlastní sezónní kalendář

Potřebujeme	sezónní plodiny, místo na kalendář (např. nástěnku), fotoaparát
Kompetence	klíčová kompetence k podnikavosti a pracovní
Popis činnosti	Pokuste se do projektu zapojit ekofarmu nebo biostatek v okolí. Mnoho z nich již má dodavatelskou službu a stojí za to se zeptat, zda by do školky jednou za měsíc nepřivezli bedýnku čerstvého sezónního ovoce, zeleniny a bylinek ze záhonů skoro za humny. Děti dají nad bedýnkou hlavy dohromady, prozkoumají její obsah a poví, co všechno o těchto potravinách vědí. Jednotlivé plodiny vyfotíme, z těchto snímků pak na určeném místě vznikne sezónní kalendář, který bude děti, pedagogický kolektiv a rodinné příslušníky provádět projektovým rokem. Fotografie můžeme doplnit recepty na pokrmy, které lze z dodaných plodů připravit. V září byste v bedýnce mohli najít třeba fenykl, mrkev, brokolici, čekankové puky, hrušky, švestky, hroznové víno, houby, bezinky, dřínky, broskve, meruňky a oregano.
Odkazy	Sezónní kalendář si můžete stáhnout v němčině na stránkách Kompetenčního centra pro výživu (Kompetenzzentrum für Ernährung):
	Sezónní kalendář plodin si můžete v češtině stáhnout na
Zaměřte se intenzivně na vaši školkovou zahradu, tím téma výživy a stravování ještě více propojíte s vaší školkou a s prostředím, které děti důvěrně znají.	

Naše jedlá zahrada

Potřebujeme	plánek školkové zahrady, klíč na určování rostlin a dřevin
Kompetence	klíčová kompetence k řešení problémů
Popis činnosti	Děti se jako zahradní detektivové vypraví s plánkem zahrady ven a budou tam pátrat po všem, co by se dalo sníst. Vše požitelné vyznačí v plánu. Při určování bobulí apod. pomůže klíč k určování rostlin, dřevin a keřů. Je zajímavé pozorovat, jak se v průběhu roku jedlá zahrádka proměňuje a kdy které plodiny dozrávají. Plánek zahrady se tak postupně zaplňuje. Třeba vás tato aktivita přivede k myšlence založit zahrádku, kde byste společně s dětmi pěstovali různé dobroty. S dětmi pak společně vysadíte keře, stromky a rostliny a budete se o ně starat.
Odkazy	Kalendář sklizně a skladování plodin najdete na

Semínka na uvítanou

Potřebujeme	dýně, papírové pytlíčky, lžice, sítko
Kompetence	klíčová kompetence k podnikavosti a pracovní
Popis činnosti	Abychom do projektu od samého počátku zapojili i rodiny, dostanou rodiče na začátku nového školního roku pytlíček s dýňovými semínky, které děti samy „vydobýly“ z dýně. Semínka jsou symbolem procesu, kdy čas a péče promění semeno v plod. Stejně tak jsou čas a péče nutné, aby mezi zaměstnanci mateřské školky a rodiči vyklíčila důvěra a vzešlo partnerství, které bude postupně slít a vzkvétat. Děti semínka vyškrábnou z dužiny dýně lžičkou a očistí je od vláček, pak je v sítku omyjí a nechají několik dní důkladně vyschnout. Děti vyrobí papírové pytlíčky a naplní je semínky. Každá rodina dostane semena s návodem, jak dýni doma pěstovat. A z dýní, z kterých jsme semínka dobývali, můžeme uvařit například chutnou polévku. Naše výživa je velmi rozsáhlé a rozmanité téma. Vedle obecných úvah nad tímto tématem se vždy také pozorně zaměříme na jednotlivé potraviny. Z polních plodin se budeme blíže věnovat bramborám. S tímto plodem, který má mnohostranné využití, lze v různých ročních obdobích provádět řadu aktivit. V naší brožuře je vám popíšeme. Na podzim začíná sklizeň bramborových hlíz, které děti v předcházejícím roce ve školkové zahradě samy vysadily. Na jaře s nimi můžete dávat znovu brambory do země a během léta pozorovat jejich růst. Na celém světě je známo více než 4 000 různých odrůd brambor. V Německu se pěstuje přibližně 200 odrůd, v České republice asi 120 odrůd. Většina supermarketů nabízí pouze omezený výběr nejběžnějších odrůd. Z hlediska trvalé udržitelnosti je důležité zachovat tuto rozmanitost, poohlédněte se tedy i po starších odrůdách.

Aktivita

Bramborová výstava

Potřebujeme	košíčky, tmavé šátky nebo utěrky na zakrytí, různé odrůdy brambor
Kompetence	klíčová kompetence k podnikavosti a pracovní
Popis činnosti	Cílem této aktivity je dětem a rodičům ukázat, jak je tato kulturní rostlina rozmanitá. Vystavíme nejrozličnější odrůdy brambor, které se na první pohled liší vzhledem (namodralé, červené, žluté, podlouhlé, kulaté, s výčnělky...), u každé hlízy bude štítek s názvem odrůdy a obrázkem. Při ranním kruhu se budeme věnovat různým odrůdám a popíšeme jejich vlastnosti, mimo jiné hmatem: bramborové hlízy vložíme do košíčku, ten zakryjeme šátkem, děti hmatem prozkoumají tvary jednotlivých brambor. Děti se také mohou pokusit k jednotlivým vzorkům přiřadit štítky s názvem a ilustrací.
Odkazy	Zajímavé informace a tipy na akce věnované bramborám najdete také na
TIP	Knížka Kartoffel-Werkstatt (česky Bramborová dílna) autorem Sabine Willmeroth a Anja Rösger, nakladatelství Verlag an der Ruhr.

Bramborový táborák

Potřebujeme bramborová stanoviště, ohniště

Kompetence klíčové kompetence osobnostní a sociální

Popis činnosti Společná oslava se všemi rodinami je skvělá aktivita na začátek školního roku, která zároveň děti a rodiče uvede do celoročního projektu. Bramborovou slavnost uspořádáme nejlépe koncem září nebo v prvních říjnových dnech, tedy v době, kdy naši předci v minulosti slavili konec sklizně. Rodiče budou mít možnost se u táboráku seznámit a ochutnat nejrůznější pokrmy připravené zejména z brambor. Na různých bramborových stanovištích si vyzkouší aktivity, které se ve školce konaly, a stráví společně zábavné odpoledne.

Vztah k vzdělávání pro trvale udržitelný vývoj

Důležitým aspektem trvale udržitelného stravování je sezónní a regionální původ potravin. Vědomosti o tom, jaké plodiny se ve vašem okolí pěstují a kdy je lze čerstvé získat přímo od pěstitele, vám pomohou se stravovat trvale udržitelně a minimalizovat spotřebu zdrojů.